

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorci in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo po 8 nov. vsaka v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinost je m.č.

Sokolska slavnost v Celju.

(Dalje.)

Spreveda do Kukčeve restavracije udeležila se je velika množica. Slavnosten prostor okoli te restavracije je kaj pripraven za javno ljudsko veselico. Dospelji tja, videli smo že vse prostore zasedene in smo morali večina nas lepo stati. Telovadil je najprvo „Zagrebski Sokol“ in so njega, s čudovito gibčnostjo izvršene produkcije izzvale burno odobravanje nagromadenega občinstva. Za Zagrebčani so telovadili Ljubljancje. Divili smo se težkim vajam Ljubljanskih „Sokolov“ in izrednej točnosti pri njih proizvajanju. Dokazali so nam na neovrgljiv način, kako gorostasno laž je napisal „Laibacher Wochenblatt“ trdeč, da sta drog in bradlja sokolskim društvom zadnja stvar, politika pa prva. Vsakdo se je prepričal, da „Ljubljanski Sokol“ vestno in neumorno goji prvi in glavni smoter telovadnih društev — telovadbo. Dejstva pričajo, da nemškutarskega obrekovanja umazano valovje — narekivano po črnej zavisti — niti ne more doseči časti dičnega tega društva. „Ljubljanskemu Sokolu“ častitamo od srca na velikej časti, katero si je stekel tega dne. Po telovadbi prišel je na vrsto glasbeni del veselice. V tem delu veselice bilo je pa vse tako izborna, da v resnici ne vemo, kje bi začeli hvaliti; katerej točki bi dali prednost. Večno-lepo Ipavčevo „Domovino“ pelo se je že zjutraj, pred skupnim obedom, na ravno tem prostoru, ali zbrano občinstvo je burnim načinem izražalo željo, da se ta skladba zopet zapoje. Vrli „Slavec“, odnosno nedosežna naša solista, gg. Noll in Meden, ugodili so drage volje vročej želji navdušenega občinstva. Isto, dá, ako možno še burnejše navdušenje sledilo je proizvodbi krasne te skladbe. Istotako precizno proizvajale so se druge pesmi. Izredni užitek nudili so nam Zagrebški tamburaši se svojimi pro-

dukeijami. Udarali so razne narodne komade toli divno, da skoro ni mōči verjeti, da bi bilo mogoče na tako priprostem glasbenem orodju doseči tako popoln efekt. Konečno zapel je Celjski pevski zbor, pomnožen po nekaterih pevcih „Slovenskega pevškega društva“, še dve pesmi. Zadnji dve točki pokazali sti nam, kako skrbno in navdušeno se goji slovenska pesem po južnem Stajerskem.

Temna noč razkrila je nad zemljo svoja krila, ko smo se vračali v mesto. En del udelenžev podal se je v čitalnico, kjer se je v dolnjih prostorih nadeljevala veselica, dočim je bil v gorenjih prostorih sijajen ples, pri katerem smo videli velik broj gospōj in gospodičin v jako elegantnih opravah; drugi del vdeležencev sešel se je v Košerjevem hōtelu, kjer se je istotako razvilo veselo življenje — šampanjca viri odprli so se na vse strani —, ki je trajalo do ranega jutra.

Tako se je izvršil prvi del slavnosti povsem mirno, dostojno in častno za nas vse. Na malenkostne izzivanja pouličnih smrkovcev niti nismo reagirali. Mlečnozobi pouličnjaki so nas tega dne le hoteli malo dražiti, a mi tega niti nismo občutili, ker sta nas prirojen nam takt in zavest svoje lastne cene kot omikani ljudje dovolj utrdila proti takem smešnem zbadanju z iglo. Ako smo rekli „pouličnih smrkovcev“, je to umeti v popolnem, pravem pomenu besede, kajti videl si 8—10 letne čevljarske paglavce — z velikonemškimi trakovi ob praih — po ulicah se repenčiti in izzivati: ta ti je nesramno pogledal prav pod nos, drugi se ti je zarežal, tretji storil drzno in žaljivo opazko itd. — ali mi smo ostali, kakor rečeno, kühl bis an's Herz hinan do vseh teh, mej Celjskimi urgermani udomačenih običajev. Le obžalovali smo prav odkritosrčno veliko in mogočno mater Germanijo, da se nje junaški sinovi poslužujejo tako malenkostnih in otrođjih sredstev, pričujočih nam — in to

je pri vsej tej stvari najžalostnejše — na kako nizkej stopinji kulture morejo se nahajati tudi sinovi kakega takoimenovanega kulturnega naroda. Ali vse to, kar se je godilo ob belem dnevu, bil je le preludij večernim dogodkom. Dogodki ti pojasnili so nam, da šo Celjski nemškutarski matadorji še veliko za onim slavnim španjskim vitezem iz La Manhe, kajti ta je rogovilil vsaj pri belem dnevu in se je mogel vsakdo obvarovati proti njega bedastočem; Celjski Germani so si pa izbrali črno noč za svoja junaštva. Napadali so mirne, nikogar žaleče ljudij, kakor tako navadno delajo cestni roparji. Nijeden pojedinec, ki se je vračal na svoj stan, ni bil varen pred napadi: kjer nas pa je bilo več skupaj, poizgubilo se je takoj preslavno nemškutarsko junaštvo. In vender smo se z druge strani jako veselili teh pojavov renegatske surovosti, pričujočih nam, da gospoda piš jo iz zadnje piščalke. Le skrajno demoralizovana stranka more se posluževati takih umazanih sredstev in demoralizovana stranka pa mora poginiti danes ali jutri gotovo. Ti izbruhi surove nestrpnosti pospešili bodo oni pretvarjajoči proces v mestu Celjskem, ki se je že nam na dobro izvršil po Celjskej okolici.

Drugo jutro shajali smo se po raznih kavarnah in gostilnah. Predmet razgovaranja in — dovtipom bili so seveda dogodki pretekle noči; vsakdo je vedel kaj povedati. Ali jezili se nismo: trenutki bili so prepomenbni, prevzvišeni, da bi nas mogla vznemirjati pobalinstva onemogle, zdvijane strasti. Predpoludne je bilo namenjeno pohodu Starega grada. Pred odhodom zbrali smo se v Kukčovej restavraciji, kjer je svirala Zagrebška godba. Na Starem gradu sešli so se sinovi od vseh strani domovine naše. Pohodili smo tudi visoki stolp. Zročim s te višine po

onem divnem, blagoslovljenem, ob Savinji razprostirajočim se koščekom naše zemlje vtripalo nam je srce same radosti; vskliknili smo: da krasna si, ti domovina naša slovenska — in iz polnih src mnogobrojnih pevcev donela je pesem „Lepa naša domovina“, da je glasno odmevalo doli v mesto.

Popoludne bil je izlet v eminentno naroden trg Žalec, katerega hočemo opisati v prihodnjem številki. — Tu hočemo le še omeniti smešnega dogodka iz prejšnje noči. Istega dne imeli so namreč — kakor smo že omenili — tudi sūdmarkovci svoje zborovanje in zvečer svoj ples. Naš Barkovljanski prijatelj Svetko si je pa mislil: ako sem že napravil dolgo pot, hočemo videti vse, tedaj tudi Celjske nemškutarje, osobito pa člane najnovejšega, nam Slovencem grozečega zavoda: sovražne nam Sūdmarke. Svetko pa je mož, ki nema samo besedi, ampak tudi izvrši, kar namerava. In tako se je korajžni mož drznil v levji brlog: obiskal je ples sūdmarkovcev. Toda niti lasu mu neso skrivili, kar pa nikakor ne smatramo kot posledico nemškutarske dobrodušnosti, ampak posledico orjaške postave rečenega rodoljuba.

(Konec prih.)

Pozor Barkovljani!

„Bratje, mi smo nada domovine, Vso prihodnost ona ná nas stavi, Skažimo se čvrsto, krepke sine!“

Vsakemu narodnjaku se predočujejo vprašanja: „Kaj nam prinese prihodnost? Spolnitev željā? Pravico? Enakopravnost v istini — in ne le na papirji?“ Vprašanje ona zagrjnena so temnim, neprodinim zagrinjalom, katero ne more prodreti človeško oko, pretrgati človeška roka. Pač pa more človek ostriti orodje, s katerim bode podiral steno, zidati mora trdno podlago,

PODLISTEK.

Zamaknjenost.

Spisal Gorevžan.

(Konec.)

Da vsa taka ravnanja izvirajo iz duševne razburjenosti, pač ni treba dostaviti.

Zamaknjenost je torej ali izvir duševne boleznī in zamaknjenci so začasni ali trajni norci, ali pa izvir sleparije, in tedaj so zamaknjenci sleparji.

Zamaknjenost pa more biti tudi čeznaravska.

Kot taka pa ni ne sleparija, ne duševna norost, ampak prava božja nadarjenost, razodevati ljudstvu namen božje previdnosti, božje volje in želje.

Čeznaravska zamaknjenost je lastnost ali človeška sposobnost, ki presega meje človeških preiskovanj; zatorej je tudi ne pripoznavajo psihologi, pač pa filozofi, katerih naloga mora v tem biti, da preiskujejo na podlagi vstvarjenega po potu modrostnih zasledovanj namen stvarnika in cilj človeka. Filozof ali modroslovec ne vpraša, je li res bil naš prestari oče opica ali kaka druga golazea; ampak on opazuje stvari, kakoršne so; ve, da je človek

po božji podobi vstvarjen in da mora biti tudi njegov namen in cilj vsega njegovega delovanja, da se svojemu očetu, vsomogočemu stvarniku zopet približa, da se s tem skaže vrednega sina svojega vstvaritelja.

Naš namen ni, tukaj filozofijo kot tako razpravljati, ampak le one podatke iz filozofičnih premišljevanj čisto priprosto posneti, kateri so nam neobhodno potrebni, da dokažemo, da biva čeznaravska zamaknjenost, tedaj nadarjenost, kakoršno smo ravnokar naveli.

Tako izvanredno duševno sposobnost moramo takoj pripoznati, ako le mirno opazujemo sami sebe in naše razmerje do zvučajnega sveta, t. j. do onega, kar je zvučaj nas. Vsakdo mora pripoznati, da ni vstvarjen le sam za se, pač pa tudi za zvučajni svet.

Človek je po svoje naravi v ozkej zvezi s stvarmi, ki ga obdajajo. Narava je torej popolna le, ako se vsi njeni deli zjedinijo v eno celoto.

Človek je po svojem životu en del vsega materijalnega sveta in mora tudi po naravskih zakonih ravnati. Duša mu je življenje in vodi telo po svojem duhu, kateri se izražuje po pameti. Duša je sicer

v zvezi s stvarnim človekom, ob enem pa tudi od njega neodvisna. Iz tega pa sledi, da je isto tako tudi duh po principu vstvarjenja neodvisen od telesa, akoravno je njegovo delovanje na zvučaj odvisno od živcev in možgan.

Ako je pa temu tako, mora biti duša kot taka netvarnega bitja, torej čeznaravsko bitje.

Po tacem premišljevanju pridemo nehoti do resnice, katero nas vera uči: da je duša od Boga. Po svoje naravi je ona tedaj v zvezi s stvarnikom. Duh človeški ravna po zvučajnih omejnih vtisih, zamore pa tudi delovati zasebno kot izvir duše. Duševno samosvojstvo mora se pripoznati, kajti drugače bi človek se moral odpovedati samovoljnemu duševnemu nagibu, kateri tiči v vesti. Že sama vest nam vzbuja misli, katere pač mnogokrat neso v nobenej zvezi s prikaznimi, ki nas obhajajo. Ni drugače torej in ne more biti drugače, kot da smo uverjeni, da je duša sposobna, iznebiti se telesnih oklepov in da zamore ravnati samostalno, t. j. brez sodelovanja telesa. V tem slučaju je pa njeno ravnanje čeznaravsko, ker je že njena sposobnost nenaravska. Kot bitje, slično božjemu bitju, natveze svoje raz-

mere s stvarnikom, se mu po svoje lastnosti približa, stopi z njim v ožjo dotiko, se z njim razgovarja, ga posluša in izvršuje njegove želje, migljeje in zahteve.

Na tak način se da razlagati prerokovanje.

Nikomur še ni prišlo na misel, da bi proglasil preroke norci ali vsaj bolnimi na duhu.

Prerokovanja so se izvršila in se izvršujejo; in to je najbolji dokaz, da je bila zamaknjenost prerokovalcev duševna nadarjenost po božjej milosti in dobroti. Sicer se pa take nadarjenosti neso razodevale perijodično, ali kakor je to opazovati pri naravskaj zamaknjenosti, vsako toliko dni, ob iste uri, pod enakoličnimi pogoji; čeznaravska zamaknjenost pri prerokih je imela v teh svojo trajnost, svojo posebno moč, katere se je razodevala po priličnem prerokovanju ali po drugih načinih. Prerok je bil vselej izgled pobožnega ponašanja; pri rudečih se mu prilikah je razpravljal svoje neovrgljive resnice in na zvučaj uplival.

V sv. pismu vidimo, da se preroka Danjela še zverine v jami neso hotele polastiti, dasiravno so že bile izstradane. Ne smemo pa tukaj morda misliti, da je ostro

na katere se bode vzdigalo močno zidovje — narodnost. Da, z vzbujenjem narodnega življa, s probujenjem narodne zavesti skusimo gledati v temno bodočnost. Vsak delalec upa plačila. Narodni delalec upa plačilo v lepšji bodočnosti. Nemogoče, da bi bilo marljivo, neustrašeno in vstrajno delovanje brezuspešno; nemogoče, da bi bil trud brezplačen. Ako hočemo imeti lepo bodočnost, ako hočemo si priboriti, kar nam po vsej pravici gre — delajmo! In dela se pri nas, trudi na vse kriplje; tu povoljno, tam nam pa vniči sovražna moč, kar smo naredili. Žal! da pri nas marsikatera ideja, za katero se je prej gorelo, navduševalo, zgine liki zvezda, ki vtrne na firmamentu, da se zgubi v neskončnosti.

Tržaški Slovenci smo še v onem stadiju, iz katerega je težko vzdramiti se takoj in popolnoma. Povestnica nam priča, da tudi drugi narodi neso vstali naenkrat. I oni so se vzbujali polagoma in zopet zapali, in so se zopet večkrat vzdramili, dokler neso bili konečno popolnoma budni.

Pri nas je posebno doma oni pogibeljni element, kateremu pravijo neustrajnost, da ne rečem nestanovitnost. Delovanje je potem takem jako trudapolno. Budečim močem ne sme upasti pogum. Kar se ni danes posrečilo, se bode jutri. Naš okoličan je čudne naravi. Primi vajeti krepko v roko, šel ti bode, kamor ga bodeš vodil, spusti je le za trenotek tedaj, se ti zgubi samovoljno, da ga težko privedeš nazaj. Težavno je tedaj voditi ga, kajti, kdo je porok, da ne opešajo pastirju za trenotek moči in se ovce zopet ne razkropé?

Kljub temu smo vendar le že marsikaj naredili. Z veseljem moram konstatirati, da tli v naši okolici živo delovanje. Naše priprosto ljudstvo, sicer nebrzdljivo in samovoljno, kakor malokatero, kloni se polagoma narodnej dolžnosti. Polagoma se začne zbujati, razumevati narodno idejo in lastiti se je.

Omeniti mi je tu lepega našega Barkovljanskega predmestja.

Da je lepo (da ne rečem najlepše), spoznali so vrlo dobro naši nasprotniki. Postavili so vse svoje sile v delo, da bi je potujčili ter si je privezali z nerazrušljivimi vezmi. Res očetovski skrbé za lepe Barkovlje. Zidajo krasne stavbe, napravljajo mnogovrstne tovarne, odločujejo denarne vsote za olepšanja. Človek kar strmi pri tolikej blagodušnosti. Ubogi bedaki! Imate-li Slovence za tako neumen ljud, ki čaka na Vašo milost in ki ne vidi prahu, katerega mu mečete v oči! Čast vrlim Barkovljanom, da jih ni preslepil vaš blesk, omamil zlati mamon. Uprav v

oko jetnika zverj odstranjala. Ne! To bi bilo v protislovju s tim, kar nam sv. zgodovina pripoveduje in kar se sploh ne vjema z istinitostjo. Ostro oko oddaleči zverino v drugi kot; nikdar je pa k sebi ne privabi, da jetniku boste noge obližujejo in roke poljubujejo. Vzvišena nadarjenost panala je zverine, da so kar pred prerokom obležale.

Sicer pa ni treba, da si iščemo dokazov za čeznaravsko zamaknjenost v starih časih; vzмимо Ivano d'Arc in njeno ravnanje, pa bode mo precej prepričani o tem, kar smo ravno pred zatrjevali.

O devici Ivani d'Arc so marsikteri pisarili in govorili, da je bila nora. Pripoveda se, da je ona že v trinajstem letu svoje starosti trpela na halucinacijah na vidu in sluhu, in da se je ta duševna bolezen natvezala na one svetnike, katere je posebno častila.

Ko je hotela prepričati Beaudrimonta, da jo je Bog izvolil, da oslobodi Francoško od sovražnika, je rekla: „Moj izvelečar, kralj nebes, mi je zapovedal, da rešim Orleans.“ Duhovnim, kateri so od nje zahtevali posebni znak nje moči, da spoznajo njeni poklic, je rekla: „Nesem prišla v Poitiers, da bodem znamenja svojega poklica kazala in čudeže delala; znamenje,

Barkovlje se je vrlo mnogo sovražnega življa. Promet je malone ves v tujih rokah. Barkovljani se vendar krepko drže in ako vstrajajo, smemo biti si v zvesti zmage.

Najpogubnejše je potujčevanje mladega zaroda. Domovinska ljubezen, vcepjena v mlada srca, požene kalf, ki se ne dajo izruti tako hitro. To znajo dobro naši nasprotniki. Zato pa skušajo kolikor možno sejati že v mlada srca tuje seme z vstanovljenjem italijanskih razredov. V spodnji okolici je edini Sv. Ivan, katerega ni doletela „sreča“, da bi se mu vpeljala „italijanska kultura“. V Barkovljah so pred dvema letoma vstanovili italijanski razred in letos odprejo drugega.

„Eppur si muove“. Italijanski razredi se bodo množili, slovenski manjšali, dokler ne bodo povsem zginili. Res lepa je perspektiva! In vprašam: „Kdo je kriv, da se napravljajo vedno novi italijanski razredi? Pošiljajo-li meščani svoje otroke v okoličanske šole? Ali pa je okolica res laška? Zanikati moram prvo in drugo. In vendar so italijanski razredi dobro obiskovani. Tega ne smemo pripisati toliko nezavednosti, kolikor nevednosti. Okoličani ne vidijo v tem nikake nevarnosti, nobene mreže. Otroke pošiljajo v italijanske razrede, da se nauče italijanskemu jeziku, ki je kolikor toliko potreben našemu okoličanu, kateri mora občevati z Italijani. Žal, da so med „nevednimi“ tudi taki, ki dobro poznajo nakane naših nasprotnikov in vendar pošiljajo svojo deco v italijanski razred, da-si jih obdaje „svetal nimbus“ narodnjaštva.

Naša je tedaj naloga, da razjasnujemo nevarnost, ki tako vablivo okleplje našo okoličane ter preti pogubo.

Zato okoličani, spregledajte vendar enkrat in poslušajte svet vrlih mož, ki vam hočejo le dobro. Čas je, da se otresemo lehkomišljenosti ter se konečno čvrsto probudimo. Svoje otroke pošiljajte v slovenske razrede! Italijanskega jezika se nauče že iz življenja, radi tega ni treba, da hodijo v italijanske razrede. V prvej vrsti se obračamo do Vas Barkovljanov. Vzdramili ste se v zadnjem času in začeli zdatno delovati. Le tako naprej! Napravili so Vam II. italijanski razred. Kdor poseda narodno zavest, naj deluje, da bi bila ta naprava „luknja v vodi“. Delajte, da stariši pošljejo svoje otroke v slovenske razrede, da se navzijejo naše slovenske kulture, katera nam zadostuje. Slovenci smo ponižni, zadovoljimo se z našo! Zaslužili bi biti vpisani v domovinsko knjigo, ako bi ostal italijanski razred prazen in bi naši „skrbni očetje“ imeli mesto polnega razreda — blamažo.

katero ima potrditi moj božji poklic je, da oslobodim Orleans od sovražnega obleganja; dajte mi vojakov, ali veliko ali malo; pojdem vse eno.“

Skušali so devico na razne načine, da bi o svojem poklicu razodevala in prepričala; ali ona se je sklicevala na božje poslanstvo in v podkrepljenje temu povedala, da je pod oltarjem v cerkvi svete Katerine Fierbois zakopan meč, katerega so tudi našli, in Ivani kot orožje izročili. Prerokovala je, da bode ranjena pred Orleansom in oslobodila mesto. Vsa povzeta je začela z besedami: V imenu Boga, kralja nebes.

Kar je prerokovala, se je spolnilo na tanko.

Po kronanju kralja je pa djala: „Da bi Bogu, mojemu vstvaritelju dopadlo, da odložim orožje in se zopet vernem k svojim starišem, da bi mogla se svojim bratom in svojo sestro zopet čuvati ovce. Božji glas mi je razodel, da sem zvršila svoj poklic po kronanju kralja.“

Ivana se v vsem svojem vztrajnem ponašanju kaže kot poslanec božji; vse, kar je previdela, se je izvršilo. Njena zamaknjenost je bila čeznaravska, naj govore potivni razsodniki o njej kolikor in kar hočejo.

Istina je, da je v Barkovljah nekoliko tujecev, vendar ne toliko, da bi njih otroci napolnili en razred, da molčim o dveh. Tedaj le pridno delajte, akažite se dalje vrle, nevstrašene, da bode mo začeli upati na boljšo bodočnost in da

„Naprej duh naš zmago naj praznuje, S to gotovo druga pride zmaga“.

Boris.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 1. oktobra pride nemški cesar Viljem na Dunaj; v schönbrunskem gradu bode „dejeuner“. Ob 3. uri popoldne odpelje se visoki gost na Štajersko na lov.

Nek poljski list javlja, da je tudi šolskemu svetu dežele Češke došel jednak ukaz, kakor Gališkemu glede poznanja avstrijske zgodovine pri šolskeji mladini. Prškeji „Politiki“ o tem ni nič znano.

Volilno gibanje za deželni zbor Dolenje Avstrijski je kaj viharno. Protisemiti in konservativci so se izvrstno organizovali in so razvili izredno živahno agitacijo, dočim vlada v liberalnem taboru grozna zmešnjava. Dasi so volitve predurmi, niti glede kandidatur se neso še zjedini. Oficiozna „Presse“ piše: „Grehi, katere so zakrivali liberalci, bodo imeli posledico, da jih doleté velike izgube; klerikanci in protisemiti pribore si gotovo novih mandatov.“ Liberalci menda sami slutijo poraz, ki jih čaka; temu dokaz nam je baron Königawarter — znan židovski bogataš, — ki se je lepo umaknil s pozorišča, da se izogne pretečej blamaži. Dopoljal je namreč volilnemu odboru notranjega mesta pismo, v katerem pravi, da z ozirom na vršeči se preobrat v razmerju strank in z ozirom na slabo zdravje ne more več vsprejeti mandata.

Mladočeški „Moravski Listy“ zahtevajo, da češki poslanci v Moravskem deželnem zboru — ki se kmalu snide — stavijo prodlog, da zbor sklene adresu na cesarja. Zadnja adresa predložila se je rečenemu deželnemu zboru l. 1878. Od tedaj se razmere ne le neso zboljšale, ampak se poslabšale so se v marsikakem obziru. Tako obstoje še vedno vse vsiljene volilne postave; germanizacija in centralizacija širita se neprestano po Moravskem. Grof Taaffe uvel je istinito brez hrupa nemški državni jezik. V ožigled češkeji spravi in okolnosti, da se je vladni zistem začel sukati, je zadnji čas, da tudi v Moravskeji deželnej zbornici zahtevajo državno pravo Češko in podpirajo prava in zahtevanja naroda Češkega.

„Grazer Volksblatt“ bavi se z notranjim položajem v državi našeji. List ta trdi, da kriza obstoji že od drugega državnozbornskega zasedanja v Taaffejeveji čri. Osnovljenje Liechtensteinevega kluba in naraščanje mladočeškega upliva pokazala sta, da se na desnici zupanje do vlade manjša; po imenovanju ministra Gautscha naraslo je nezaupanje. Poslednji je grobokop „desnici“. Danes zvone že „večno uro“. Lahko bi bilo drugače prišlo, ako bi bil grof Taaffe predlagal, da se Gautsch odpusti in da bi bil odjenjal ob vprašanju glede poslovneje jezika. Položaj se je zasakal na pol na levo; slednjič se bode moral zasakati povsem na levo. Družba Chlumecy-Lienbacher bila bi kaj prikladna. Ali vsak zvonček ima razne glasove in zvonček, ki zveni poslednjo uro grofu Taaffeju, zvonil bode tudi njega nasledniku; kajti sprava naj bi se dosegla brez Čehov — ob tem pa so se izpodtaknile vse liberalne vlade.“ Tudi mi smo že nebrojnokrat trdili, da so Čehi faktor, katerega ni smeti prezirati; kdor

bi hotel to storiti, izpodtaknil se bode — kakor pravi „Grazer Volksblatt“ — prav gotovo.

Nvanje države.

Velike vojaške vaje v Legnici so dovršene — cesar naš se je poslovil od nemškega cesarja. Po zadnjeji velikeji vaji sezval je nemški cesar vse generale in vojne poveljnike k sebi in v pričlo njih nagovoril cesarja Frana Josipa. Zahvalil se je poslednjemu na prihodu in na velikem zanimanju, katero je kazal do nemških vojakov. Cesar Viljem izrekel je uverjenje, da nemški vojaki neso slabši, nego so bili pod Viljemom I. in da bode spoznanje to še bolj utrdilo zvezo obeh držav. — Cesar Fran Josip je odgovoril, da je to prepričanje v polnej meri zadobil. Tudi on je osvedočen, da je moč cesarskega mu zaveznika najbolje jamstvo za moč in obstoj te zveze. Cesar naš poslovil se je tudi kaj prisrečno od kancelarja Caprivija. Petrogradski dopisnik Bruseljskega „Norda“ piše o tem shodu: Ako tudi od tega shoda ni smeti ni veliko pričakovati ni veliko se bati, koristil pa bode vender-le občemu miru. Dobra volja vodečih mejnarodnih moči dela itak na to, da se vzdrži mir in vprašanja — kakor Srbsko in Armensko — ne vznemirjajo tako, kakor so vznemirjale še pred kratkem. Obči položaj je ugodnejši, nego je bil prek kratkem.

Berolinski dopisnik nekega italijanskega lista je poizvedel, da Avstrija odstopi Trident Italiji. Prigodom podaljšanja pogodbe mej Avstrijo in Nemčijo zahteval da je Crispi marsikaj glede z Avstijo združenih italijanskih dežel. To da je oviralo podpis pogodbe. Sedaj pa da je Avstrija privolila odstopiti južni Tirol Italiji, ako jamči ta poslednja, da Avstrija zadobi Bosno in Hercegovino v definitivno svojo oblast. — Ni treba zatrditi, da nikdo ne verjame tej bedastoci. In kako naj Italija Avstriji jamči posest Bosne in Hercegovine? Italijanska domišljavost je sicer velika, ali tolike oblasti si menda niti rogovilež Imbriani ne domišlja.

Način, kakor so odpustili italijanskega finančnega ministra, Seismit-Doda, je tako čuden, da mu ga ni para. Crispi je namreč pihal Seismit-Dodu: „Častivredni poslanec Seismit-Doda! Javljam Vam, da je Nj. Veličanstvo podpisalo dekret, vsled katerega neste več minister financ“. Tako odurno pač še neso odpustili nobenega ministra.

Domače vesti.

Našim naročnikom! Tretje četrtletje tekočega leta bliža se svojem koncu. Skoro neprijetno nam je, da smo prisiljeni obračati se do svojih naročnikov z onim znanim starim opominom — opominom do spolnenja njih dolžnosti do nas. Prosimo torej, da prej ko prej poravnajo dolžno naročnino; s tem nam prihranijo mnogo posla in zabranijo sicer skoro neizogibne neredne. Prijatelje naše pa prosimo, da skušajo nam pridobiti novih naročnikov.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu podarila je neimenovana gospica for. 2.66, dobljena pri igri.

„Tržaški Sokol“ priredi prihodnjo nedeljo, to je dne 28. septembra izlet v Sežano. Izletniki zbirajo se ob 2. uri popoldne pri Pertotu v Rojanu.

Odbor „Slovanskega pevskega društva“ v Trstu se je sledečo konstituiral: Podpredsednik: profesor Ivan Macher; tajnik: Ivan Kiferle; blagajnik: Josip Abram, njega namestnik Srečko Bartelj; arhivar: Josip pl. Masnec; nadzornika pevskeji vaj: Miroslav Loncner in Jakob Pelicon; nadzornik glasbenih vaj: Vekoslav Grebene.

Gospoda pevci „Slovanskega pevskega društva“ v Trstu so naprošeni, da se

udeležu prve skušnje, ki bode v sredo, dne 1. oktobra ob 8½ uri zvečer. Začasni pevovodja je g. Srečko Bartelj.

Družbe sv. Cirila in Metoda občni zbor je danes v Ljubljani. — Trd je boj, katerega moramo biti mi Slovenci za narodnost svojo; velike požrtvovalnosti in železnotrčnih značajev je treba osobito nam ob mejah domovine naše, da ne omagamo v tem boju. Železnotrčnih značajev?! Da, dá značajev nam je treba; kajti brez značajnosti ni vstrajnosti in brez vstrajnosti ni zmage. In uprav v tem pogledu preti nam, ob mejah domovine živečim, velika nevarnost: osobito po Tržaški okolici nam nedostaja — to čutimo vsi — značajev. In vendar moramo misliti, da odpravimo tudi to nedostanost; kakor se moremo v vsakem obziru zanašati le na svojo lastno zmožnost in na svoje lastno delo, tako tudi ni glede vzgojevanja značajev od nikoder pričakovati moči, nego od samih sebe. Od kodi torej značajev, ki bi bili že bodočnost nezrušljiva zaslomba narodnosti naše? Od kje drugje, nego iz mladine — iz mladega narasčaja. To vedo tudi naši neizprosni protivniki in zato so uprav pri vzgojevanju mladine nastavili svojo, smrtonosno nam sekiro. To uprav znači nasprotniško taktiko, da skušajo vcepiti že v nežna otroška srca kál narodne demoralizacije. — A ne samo narodne, ampak demoralizacije v političkem obziru in demoralizacije v navadnem npravstvenem pogledu. Nasprotniki naši vedó dobro, da človek, ki ne pripoznava v navadnem življenju zakonov morále, tudi v političkem življenju ne more biti značajan. Trebalo nam je torej prej ko prej misliti na svojo obrambo; trebalo je misliti na pota, kako bi si mladino našo tako vzgojili, kakor zahtevajo zakoni npravnosti in kakor zahteva skrb za srečno in osigurano bodočnost naroda našega. In — Bogu bodi hvala! — prišla nam je rešiteljica: ta rešiteljica je družba sv. Cirila in Metoda. Družba ta zboruje danes v središču našem. Hvaležno spominjajoči se onih mož, ki sede na krmilu družbe zakličemo jim: Bog blagoslovi vaše delo! — Vsem drugim pa priporočamo rečeno družbo v trajno, požrtvovalno skrb. Kdor položi darilec na oltar te družbe, dobrotnik je celega svojega naroda!

Volilni shod. Vsi člani „Del, podpornega društva — možkega in ženskega spola — vabljeni so k posvetovanju radi volitve novega odbora — v smislu ravnokar potrjenih društvenih pravil, — ki bode v nedeljo, dne 28. t. m. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

Ivan Hvastja A. Skamperle
nač. nadzornikov tajnik

Nabergoj a Parigi. Pod tem naslovom poslal je naš „Indipendente“ v svet najnovejši, sicer pa gotovo najslabši svoj dovtip, ki je šepal na vseh nogah. Ako se gospoda Nabergoja spominjajo tudi Pariški listi, je to le častno zanj. Obžalovanje Vaše do gg. Martelanca in Nadliška pa prihranite lepo zase, kajti ako bi je doposlali tema gospodoma po pošti, zapisala bi prav gotovo na zavitek. retour, se ne sprejme. Vemo sicer, da ste grozoviti ignorantje glede vseh stvari, ki se gode v državi naši, ali okoličanske odnošaje bi že morali malo bolje poznati in vedeti, da sta tudi Sancin in Pahor slovenska poslancea. (Da je sicer poslednji takošen, kakoršen uprav je, kdo more za to?) Zakaj neste obžalovali tudi teh dveh? Z dovtipi svojimi pa le ostanite lepo doma, kajti neslani so in smešite se žnjimi. Kdo je Nabergoj, vemo vsi in to vedo tudi pošteni Italijani.

Naša laška in nemška irredenta je vsee. Nek Tirolski nemški časnik objavil je minoli teden članek, v katerem obsoja postopanje avstrijske vlade proti italijanskim društvom ter pretaka krokodilove solze

nad „izjemnim stanjem“, v kojem se Lahi v Avstriji nahajajo. Srečna Avstrija! sedaj te obdelujejo celo tvoji najzvestejši sinovi: Nemci. Kje se pač nahaja v Evropi kaka druga država, kjer bi celo „državna stranka“ obsojala početje svoje države?

Občni zbor polit. društva „Sloge“ v Gorici. Pet in dvajset mesecev je preteklo odkar je bil pri nesklepnem občnem zboru l. 1888. in nepravilno izvoljen dr. Josip Tonkli, predsednikom našega političnega društva „Sloga“, za odbornike pa tisti gospodje, ki so bili predsedniku po volji. Pri odborovej seji meseca maja l. 1889. se je sklenilo, naj predsednik skliče občni zbor v 24. dan avgusta 1889., a dr. Tonkli ga ni sklical, ker se je bal narodovega očitanja in narodove sodbe. Meseca februarja letošnjega leta je 35 udov zahtevalo, naj predsednik skliče v zmyslu čl. 13. pravil izredni obč. zbor, a on tega ni storil, ker se je — bal narodove sobe. Dne 23. junija 1890. leta bila je po 13 mesecih zopet jedna odborova seja, ki je sklenila, naj se drušvenike pozove, da do konca julija t. l. plačajo zaostalo društvenino za 2 leti skupaj, ako hočejo ostati še udje „Sloge“, a občni zbor je bil odločen na 25. dan avgusta. Od takrat se je prijavilo nad 400 novih udov za „Slogo“, a dr. Tonkli jih je zavrnil, ali le odložil, kakor pravi on, njih sprejetje za čas po občnem zboru. S tem je dr. Tonkli razžalil evet slovenskega razumnštva po vsej deželi, in kar je še najlepše, ti novi udje so sami volilci za prihodnje državnozbornske volitve.

Starih udov je vseh skupaj plačalo 96; med temi je 9 takih, katere je g. dr. Tonkli sam upisal in za nje plačal, ne da bi dotičniki za to vedeli, še po določenem obroku. Nasproti temu pa je dal več svojih političnih nasprotnikov izbrisati, dasi so o pravem času plačali. Nekaterim ni poslal vabilnice, a tem je bil ustrop zabranjen. Vse reklamacije neso nič pomagale. — Pri uhodu v prvo nadstropje takajšnje deklishe sole stala dva postrežekas kapo, ki nosi napis: „Servo di piazza“, in ta dva sta zabranila ustrop vsakemu, kdor ni imel vabilnice. Poročevalcu „Slov. Naroda“ in uredniku „Nove Soče“ je ustrop zabranil, izgovorom, da shod ni javen. — Vkljub vsem naporom Tonkljancev je vendar Tonkli sijajno propadel. Od 86 dobil je komaj 33 glasov, 53 glasov pa je dobil dr. Anton Gregorčič, ki je bil torej izvoljen predsednikom. Tonklju se je beseda tresla in roki sta trepetali. — Na to so Tonkljevi pristaši zapustili dvorano, tako da jih je pri volitvi odbora ostalo le še 6. Protitonkljeva lista je bila izvoljena s 54 glasovi in sicer so bili izvoljeni kot odborniki naslednji gospodje: Dr. Aleksij Rojic, zdravnik, posestnik in deželni poslanec v Gorici; Anton M. Obizzi, veleposestnik, zemljemerec in tiskar v Gorici; Valentin Kanceler, posestnik in upokojeni učitelj v Gorici; Anton Fon, posestnik in trgovec v Gorici; Franc Hmelak, veleposestnik in župan v Lokavcu, posestnik in trgovec v Gorici; Jožef Poljšak, župnik v Prvačini; Simon Gregorčič, posestnik in duhovnik na Gradišču; Franc Budal, posestnik in občinski starešina v Št. Andrežu; Anton Klančič, veleposestnik in župan v Podgori. — Kot namestniki pa gg.: Filip Trpin, posestnik in župan v Sv. Križu; Alojzij Štrekelj, posestnik in podžupan v Komnu; Josip Mašera, vikar v Št. Mavru; Nikolaj Kocijančič, župnik v Ročah; Franc Bavčar, posestnik, mizarski mojster in podžupan v Selu. — Slava zavednim možem, ki so pripomogli k političnemu preobratu na Goriškem. Slava Gregorčiču! — Bog in narod!

Iz spodnje okolice se nam piše: V sled razpusta lahonskega društva „Pro patria“, zatemnela je zvezda tudi „novodobnemu janičarskemu zavodu“ na Greti, otroškemu vrtu imenovanega bivšega šolskega društva. Čez 100 otrok, ki so vzprejemali

tam ono kulturo, katera bi vtegnila iz njih napraviti metalec petard, moralo bode letos ostati doma pri svojih stariših, ker imenovano zabavišče je zatvorjeno — v največji srd vse Tržaške irredente! Povedali smo že, da je obiskovalo imenovani šolski vrt čez 100 otročičev — in vsi ti otročiči so rojeni Slovenci! Mnogokrat se je že oštevalo dotične stariše radi upisovanja otročičev v imenovani šolski vrt — a sedaj se je pokazalo, da večina starišev ni delala tako iz golega, renegatskega prepričanja.

Otroški vrt družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu je bil že v minolem letu prenapoljen z otročiči — in mnogoteri stariši bili so tako rekoč prisiljeni vpisovati svojo deco v otroški vrt „Pro patrie“ — kajti hodeč po svojem delu, imeli so tako vsaj v varstvu svoje otročiče! Ako bi se vzdrževal na Greti slovenski otroški vrt, prenapoljen bi bil z otročiči, čeravno bi morda preostajalo tudi za „Pro patrie“ nekoliko renegatske smetljake! — Letos se oglašá mnogo starišev pri vodstvu otroškega vrta v Rojanu, želeč tam vpisati svojo deco, — katera je obiskovala v minolem letu otroški vrt „Pro patrie“. Ako bi bilo v imenovanem našem otroškem vrtu dovolj prostora, vsprejelo bi se in vpisalo — morda že par stotin otrok!

Enak otroški vrt kot v Rojanu bil bi prepotreben na Greti. „Družba sv. Cirila in Metoda“ bi si pridobila z enakim vrtom neizmerno zaslugo — rešila bi tvrdnjavo, na katero so se najbolj opirali Tržaški lahoni. — K predsedniku podružnice sv. Cirila in Metoda na Greti je prišel te dni nek oče, ter prosil, če bi se moglo vzprejeti njegove otročiče v slovenski otroški vrt v Rojanu. Povedal je imenovani mož, da so obiskovali njegovi otročiči v minolem letu otroški vrt „Pro patrie“ — in se izrekel o tem jako obžalovalno; iz besed imenovanega moža je pač sprevideti, kam bi prišla Greta v malo letih, ako bi se tam nadalje vzdrževal vrt „Pro patrie“!

Iz sv. Križa se nam piše: Mnogo smo se trudili in opominjevali slavne naše „voditelje“, da bi jih pripravili na pravo pot; ali zastoj: ti ljudje so gluhi in slepi za vse opomine. Vpliv teh gospodov meri le na to, da bi porušili narodnost našo in napravili iz nas sužnje. In mi trpimo pri tem. Ni je vasi v Trž. okolici, ki bi tako trpela na pomanjkanju vode, nego sv. Križ. Bog nas varuj nesreče, pogorela bi vsa vas. Je pri nas nek možak, kateri je prezvesto vdan magistratu in sicer samo zato, ker se nadeja postati župan. Ali pomisli naj, koliko škode je prouzročil magistratu, ker ima kolikor-toliko krivde, da se je morala celo poletje voda dovažati od postaje v Nabrežini. Ne bi bilo pametneje s tem denarjem napraviti redne vodnjake? Nekateri naši voditelji žele si pridobiti venec nevenljive slave na Tržaškem magistratu; pametneje bi pač bilo, da bi skrbeli za naprave, v vasi potrebne. Sicer pa je mej nami mnogo mož, ki skrbje za pravi blagor ljudstva. Tem-le zakličemo: Še je čas, da popravimo, kar je zamujenega; vsi tisti, ki se ne dajo zvabiti zapeljivcem na led, delajo naj na to, da postanemo zvesti sinovi majke Slave. Odprimo oči in rešimo se tega neiznosnega jarma! Navdušujmo se za dom in cesarja, in priborili si bodemo venec nevenljive slave! —

Za šesto župno cerkev v Trstu se je je dosedaj nabralo gl. 17.061.95. Darovi se sprejemajo v škofijski pisarni in pri vsih župnikih te škofije.

Kontrolna zbirališča za c. kr. rezerviste in dopustnike pehote ali mornarice bodo se obdrževala v mornariškej vojašnici na starem lazaretu, namreč: Dne 1. 2. in 3. morajo se predstaviti vojaki, spadajoči k c. kr. mornarici; 1. dne vsi oni, katerih ime se začinja z čerko A—H, 2. oktobra čerka I—R in 3. okt. čerka R—Z. Dne 4.

in 5. morajo se predstaviti vojaki pehote in sicer: 4. okt. do čerke U in 5. okt. do čerke Z. Dne 6. okt. bode kontrola za ostale vojake. Dne 10., 11., 12. in 13. oktobra bode dopolnilna kontrola.

Ljudske šole v Tržaški okolici se odpro dne 1. oktobra. Vpisovanje se bode vršilo dne 29. in 30. t. m. V krajih, kjer obstoje laške paralelke, živo priporočamo okoličanskim slovenskim starišem, naj svoje deco vanje ne vpišejo, čeprav bi jim to celo gospod učitelj svetoval. S tem, da svojih otrok vanje ne vpišemo, vničimo najlažje in najprej brezpotrebne laške šole v okolici.

Učiteljsko društvo za Sežanski okraj bode zborovalo v Nabrežini dne 2. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne z nastopnim vspeodom: 1. Verifikovanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. O pevskih predvajah v I. šolskem letu. 3. Prostovoljno predavanje. 4. Poročilo o II. občnem zboru „Zaveze“. 5. Nasveti. Odbor.

Vstočni promet iz Trsta in Reke. V ponedeljek dne 22. t. m. bilo je na Dunaju zadnje posvetovanje glede prometa z Vstokom. Posvetovanje je vodil sekejski vođa Wittek. Vdeležile so se je vse uprave državnih železnic. Predlagalo se je, da se zniža tarifa za prevažanje blaga za 40%. Predlog se je sprejel. Ne samo hamburška vshodnja črta, ampak tudi Ogri pridno delajo, da vsvarjajo tostranskej vladi obilo sitnosti in težkoč. Vstanovili so namreč novo prevožno črto Budimpešta-Reka-Jakin-Rim, katera preti na-se potegniti ves promet gališkega, spodnje-ruskega in rumunskega blaga, koji se je dosedaj stekal na Dunaj in potem po južnej železnici v Trst.

Laški delalci napredujejo. Laško združno društvo odprlo je minolo nedeljo že svoje peto združno skladišče v ulici Bastione. Nedavno smo v našem listu obširnejše govorili o potrebi delalskih združg za naše slovensko ljudstvo v Trstu ter pozivali slovenske delalce, da si jedno ustanovó. Dosedaj ni še o tem ni duha ni sluha, a laški delalci pridno vporablajo to priliko ter zvblijajo v svoj žep tudi slovenski denar.

Prah brez dima uvedejo menda polagoma tudi v avstrijsko vojsko. Kakor poroča nek Berolinski časnik, je Dunajska vlada že naredila pogodbo z akcijskim društvom za izdelovanje dinamita za potrebno množino novega strelnega prahu. Poleg repetirk še nov strelni prah.... pri tem se pa dobro izžema potrpežljivi možnjček ubozege davkoplačevalca.

Izlet v Pulj napravi državna železnica jutri dne 25. t. m. o priliki spu čenja v morje vojne ladije „Cesarica Elizabeta“. Odhod iz Trsta ob 5. predp.

Bosniški Turki v Trstu. Turški romarji iz Bosne k grobu Muhamedanovem v Mekki ostati so morali dlje časa v zadnjem mestu radi razsajajoče kolere. Na to so se vkrcali na Lloydov parnik „Reka“ ter so sedaj na potu v Trst. Mestna delegacija je že ob svojem času protestovala ter prosila osrednjo vlado, naj bi odredila, da se turški romarji izkrcajo v Solunu. Ali zaman. Po doprinešenej 20 dnevnej kvarenteni v Tor-u in 10 dnevnej v Smirni, odpljujejo v Trst, kjer se bodo morali vstaviti še v lazaretu sv. Jerneja. Kakor poročajo iz Tora pojavila se je mej njimi že kolera; na kojej jih je 9 zbolelo in 4 umrli. Ta vest zanesla je velikanski strah mej Tržaške časnikarje, koji obsojajo vlado radi njene nepredvidnosti. Vidi se, da gospoda Lahoni imajo slabo vest ker se toliko boje.... turške kolere.

Novo zastavo sv. Justa odločila je mestna delegacija po uzoru stare zastave.

Poskus samomora. 39-letni Ant. Zvietonovich, uradnik užitninskega davka, šel je minolo soboto zvečer iz uradnice v družbi svojega prijatelja. Prišedši na kolodvorski trg, zagledal je svojo soprogo, ki mu je šla naproti. Stoprav jo je zagledal, izdrl iz iz žepa samokres ter si ga izprožil v čelo.

Odvodili so ga v bližnjo lekarno in na to v bolnico. Povod je neki uboštvo.

Nesreča. Na Lloydovem parniku „Amphitrite“ delujočemu težaku R. Blasiću padli sti na hrbet dve vreči žita ter ga močno poškodovali; prenesli so ga v bolnico.

Mrtvoud zadel je gospo Marijo udovo Comelli, roj. Stalitz, sestro državnega poslanca trgovinske zbornice, viteza Karla Stalitz. Prenesli so jo v bolnico, kjer je kmalu na to umrla.

Trgatev vrši se sedaj po nekaterih krajih Tržaške okolice; drugod začno trgati stoprav začetkom prih. meseca. Vinska letina po Tržaški okolici je le srednja, kajti mnogo pridelka je pobrala še zdaj trajajoča suša. V zgornjo okolico morajo pitno vodo še vedno na vozeh iz daljnih krajev dovajati. Letina je tedaj precej slaba, istotako tudi po Istri, kjer so po nekod grozdje tudi že pobrali; v zameno pa bodo letošnja vina izvrstna glede kakovosti, kajti grozdje je popolnoma dozorelo. Cena belemu grozdju po Istri je 9—10 kr., črnemu 14—16 kr.

Gospodarske in trgovinske stvari

Gosp. Aloj. Štrekelja vinograd.
(Dopis iz Komna.)

„Učimo se in pridno delajmo, Rešitve brez truda ne čakajmo.“
Palacky.

Sedaj ko se bližamo trgatvi, se mi zdi umestno, da spregovorim kratko besedo o trti, nje boleznih, nje zdravlilu, žepljenju in škropljenju z vitrijolom.

Pri nas se večina kmetovalcev peča s trtorejo. Kakor se je drugod pojavila trtna bolezen — peronospora —, tako se je bila tudi pri nas vgujezdila. Oni, ki so poslušali svete naših večjih kmetovalcev-strokovnjakov in so trte po znanem navodilu žveplali in škropili, imeli se že v minulem letu precej lepo grozdje in precej dobro trgatev in dobro vino. Drugi, ki niso poslušali teh nasvetov, imeli so prazne in gole trte, a z bog tega tudi lahkejšo — mošnico. — Velika dobrota žvepljenja in škropljenja pojavila se je pa osbito letos, kajti oni, ki so v minulem letu žepjali in škropili in so tudi letos to delo ponavljali, imajo kaj krasno grozdje in po njih trtah visi jim vse polno nakopičenega, zlahtnega in dobrega grozdja, dočim drugi, ki niso žveplali in škropili, nima — ničesar.

Gospod Alojzij Štrekelj; posestnik in podžupan Komenski, ima lep vinograd. Vsojam si ga učitejše opozoriti na ta vinograd, da si ga ogledajo in osvedočiijo, da slonijo moje izjave gledé označenega na istiniti podlagi.

G. Al. Štrekelj se je mnogo trudil, da je svoj vinograd pravilno obdeloval, sadil zemlji primerne trte ter jih gojil v zmislu najnovejše kmetijske tehnike, katera je poslednja leta epohalno napredovala; žveplal in škropil je pravilno in ni se bal stroškov in truda in glej za vse to mu je trta obilo rodila in reči moram, da vsakaterniku, obiskajočemu ta vinograd, veselja srce radostno poskakuje.

Seveda je samo ob sebi umljivo, da, ako hočemo imeti dobro, sladko in zrelo grozdje in vsled tega tudi dobro vino, ne zadostuje še, da trte pravilno gojimo, ampak vsaditi moramo tudi prave vrste.

G. Al. Štrekelj ima vsakojake vrste trt v vinogradu svojim, ki so za naše kraje primerne in dajejo, ako se pravilno žnjimi ravna, najlepše in najboljše grozdje. Tako n. pr. vidiš tawakaj: črni burgundec, črno (ali modro) Frdukinjo, črno portogalko, refošk, muškát, rizling, rulandec, španjolice i. t. d.

Nemški pesnik Goethe je rekel: „Der Deutsche ist gelehrt, wenn er sein Deutsch versteht“ — in jaz mislim, da je vinogradnik strokovnjak, ako svoj posel razume. Zbog tega treba je tudi gledé tega šolanja, vežbanja, čitanja strokovnjaških avktoritet,

prakse in pri izvežbanimi strokovnjaki odpirati — uha.

Znano je, da poleg drugih trtnih boleznih žuga našim vinogradom tudi trtva uš. — Proti trtni uši vstrajna je ameriška trta. Trtna uš jo sicer napade a jo — ne uniči. — Zato bi trebalo pri nas saditi ameriške trte, ker domačo trto lahko cepimo na ameriško, kajti trtna uš škoduje, kakor znano, trti le na koreninah.

Da tedaj pretečej nevarnosti v okom pridemo, storimo najbolje, da sadimo trte, ki kljubujejo trtni uši. In take trte so ameriške, ki dajejo požlahtnjene z domačimi trtami, dobro grozdje in vino.

O tem se, dragi čitatelj, osvedočiš, ako obišeš g. Al. Štrekelja vinograd. — Tam se bodeš uveril, kako lepo trta vsepa in rodi, ako človek zna žnjo ravnati.

G. Al. Štrekelj ima v svojem vinogradu razne vrste ameriških trt, na katere po naših krajih najbolje kaže cepiti naše domače trte, n. pr. vitis riparia, vitis aestivalis, riparia sauvage i. t. d.

Vinogradniki, kmetovalci, na noge; požurite se, kajti naš Vodnik je že pel: „Išče te sreča, um ti je dan, Našel jo bodeš, ak' nisi zaspan.“ — Merodajnim krogom pa kličem: Videant consules!

Grozdanski.

Listnica uredništva:

Dopisniku iz Tolmina: Vaš prvi dopis je bil že stavljen, ko smo prejeli drugega. Vašej želji ugodimo, kolikor možno, v prih. številki.

Dunajska bors

23. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	gld	87.90
„	v srebru	—	88.45
Zlata renta	—	—	106.85
5% avstrijska renta	—	—	100.95
Dolnice narodne banke	—	—	363.—
Kreditne delnice	—	—	307.75
London 10 lir sterlin	—	—	112.10
Francoški napoleonidori	—	—	8.90%
C. kr. cekini	—	—	5.36
Nemške marke	—	—	5.05

A. BONNE

krojač, 2—12

Corso štev. 4. II. nadstropje

izvršuje točno in po najnovejšem kroju obleke za gospode. Ima v svojej zalogi novoga in izvrstnega sukna in druge stoffe, po jako ugodnih cenah.

Zdravnik za zobé

Fr. Dollereder

via Dogana št. 2

1—13

ordinuje od 9. do 5. ure.

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883	
Glavnica društva	gld. 3,300,000—
Reservni fond od dobičkov	536,622.02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje	150,000—
Rezervni fond za poljetje na premikanja vrednostnih efektov	161,500—
Premijsna rezerva vsih oddelkov	7,342,780.36
Rezerva za škodo	267,601—

24—18 V poročilju:
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16,954,118.57
Skupni znesek v škod plačanih od l. 1884 do 1883 gld 114,949,847.05
Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši.)

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 poč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%
Plačuje vsak dan od 9—12 ure popoldne Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld. mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej
Zakomptuje menjšje domicilirane na tržaskem trgu po . . . . . 4 1/2 %
Posojuje na državne papirje avstro-ograde do 1000 gld. po 5%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v tekočem računu po . . . . . 4 1/2 %
Več e svote po dogovoru.
Daje denar proti vključenju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 15. februarja 1890 18—24

Časi nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisмени strojevi providjenu.

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

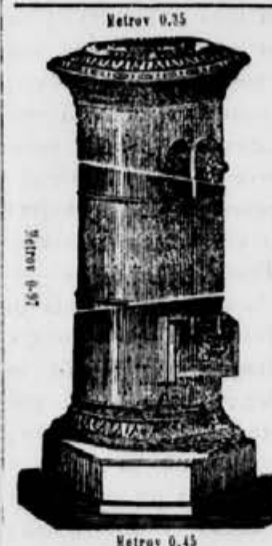
za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročističke, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.
Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (skladišču) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.
Onda ima na prodaj sliedeće knjige:
Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvd. sada 40 tvrdo vezana . . . . . n. 60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec . . . . . n. 30
Vilim Tel, prevod Cugnera . . . . . n. 40
Ljudmila prevod J. Lobana . . . . . n. 30
Filip prevod Križmana . . . . . n. 30
Antigona prevod Križmana . . . . . n. 30
Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin . . . . . n. 30
Istra pjesma . . . . . A. K. . . . . n. 30
Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.
Kod naručivanja tiskavnica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Retrov 0.35

Retrov 0.45

Retrov 0.45

Varčljive peči

pronosljive Artusov sistem

dobre za vsakovrstno kurjavo.

Te peči cilindrične zunaj narejene od jeklenih plošč, s pokrivalom, vratnicami in podlago od kovanega železa, znotraj se pa nahaja v njih cilindrični visok kakor peč sama, masiven, narejen iz trdne tvarine v debelosti, 55 milim.; ako se jih vgreje z zažganim kurjavo, razširjajo po sobi od 16—20 stopinj toplote. Za peč št. 1 ako se rabi tako oglje ali drva, upotrebi se od 12—15 kr. za vsacih 10 ur neprenehalnega ognja. Za peč št. 2, trošek je od 21—25 kr. za enake dobo. — Cene tem pečem: 1 peč po pril. podobi s posebnim podnožjem št. 1. f. 12.50; 1 peč enake podobe ali nekoliko večja in pripravna za ogrevanje večjih sob f. 17.— Za vsak m. linearne cevi 80 kr. Za vsak komolec potreben 40 kr. Za ključ 40 kr. Za robčasto pripravo pri podnožju 60 kr. — Vse blago se pošilja v notranje dežele prosto daca z domačo boletu. Tvoronica in zaloga v delalnici podpisane.

10—2

IVAN-A ARTUSO

ključarskega mojstra

TRST — ulica Corso št. 43. (Monte verde) — TRST

Ta fabrika izdeljuje po jako nizkih cenah orglje za cerkve in harmonije, krasno vglušene in solidne konstrukcije. Pogojni plačevanja so lahko prav ugodni. Kataloge in cenike dobiva se gratis. Ta zavod izdelal je v dobi 16. let blizu 300 orgelj, mej katerimi je bilo dosti prav velikih. 17—20
To dokazuje najsijajnejše zmožnost zavoda in njega reelnost.

Dunajske razstavne srečke à 1 gl. Le malo jih je se!

Zadnji mesec Glavni dobitek 50.000 gld. a. vr. 11 srečk 10 gld. 6 srečk 5 gl. 50 kr.

Srečke à 1 gld. dobivajo se v Trstu pri: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann, Marco in Nigris.